

СКОРОПАДЧИНА.

18. 218
Львів. Бібліотека
АН УРСР

"Грязь Москви"

Той період 1918. року, коли владу на Україні перебрав гетьман Скоропадський, треба вважати проваллям історії визвольної боротьби Української Нації. Цього я досі не цілком усвідомляю собі повна /на частя дуже незначна! / частина нашого суспільства. Ті ж, що усвідомляють на спогади втовлено махають рукою, мовляв: "минуло"!...

Час за ою всілякі рани, наслідок того чого для багатьох втрачають свою нестерпиму гостроту явища, що раніше бурили серця и викликали чинний спротив. Власне лише діяню цього, не завжди корисного "лікаря", часу, мають тепер представники гетьманського табору завдячувати ту пасивність, із якою приглядається до їх сучасних політичних експериментів український загаль. Це дає їм також проможність, без надто великого спротиву з боку інших, фабрикувати різні натягненні аргументи для виправдання антинаціональної політики Скоропадського на Україні; це більше, переконувати загаль у тому, що період його гетьманування був "часливою епохою", бо "українська державність поставлена на тверді основі, повернено було політичний лад і власність та запроваджено справедливі громадські закони"... Вразіння "обивателя" часом прикриваються з таким засованням існуючої колісь гетьманської "імплі", він собі пригадує, що, дійсно, в ті часи - після попереднього революційного буревія, нахів муравьовщини, боїв Центральної Ради за Київ і продовольчої нужди - повернено зовнішній поліційний лад, було подостатком хліба, "від овбаси та інших припасів столи ломилися на базарах" і взагалі - "жити було нічого"...

Брак здібности аналізувати і синтезувати, шкірницька звичка прислухатися лише до льогіки свого черева, закривають в свідомости такого "обивателя" хоч би цей неоспоримий факт, що весь цей провізоричний "добробут і порядок" був створений не гетьманською владою, лише тобою чужою державною і мілітарною силою, що потребувала Україну і встановила самого гетьмана, себто Німеччиною. Міжтим самий гетьманський уряд на чолі зо Скоропадським не лише не використав тих сприяючих умов, які давала йому збройна німецька сила для стабілізації державно-політичного і господарського положення України, але своєю протинаціональною і соціально-шкідливою чинністю руйнував ті корисні почини, що їх робили інші з нього. Це і привело до неминучих наслідків: із ментом втрати чужого помічного багнета, гетьманський режим під напором українських мас розсипався немов би той фазрверок, і зник протягом кількох тижнів...

Була це бурхлива, жорстока доба революційного розкладу російської імперії, спричинена не лише антисоціальною існуючою в ній феодально-царським режимом, але і відосередніми рухами поневоливих Московією народів. Скоропадський прийшов до влади тоді, коли найважче початкове завдання визвольного зриву українських мас було в ж е в значній мірі виконано. Перобравши керму гетьманського правління, він в ж е мав за собою політичний капітал ІУ Універсалу, здобути кровю традиції Крутів і київського Арсеналу и, нарешті, підтримку найбільшої тоді світової поруги - Німеччини. Центральна Рада, з календоскопом своїх соціалістично-інтернаціональних відтінків, не могла здобути авторитету у монархічній Німеччині, вислідом чого - як твердять гетьманці - і був обраний "волею народу" гетьман Скоропадський. Чого спромігся він досягти?...

Перший і основний злочин гетьманського уряду полягав в ігнорванні безсумнівного селянського характеру української революції, що змагалася за знищення нестерпимих для хліборобського стану аграрних і соціальних умов, Пересякнення чорною реакційними настроями, и